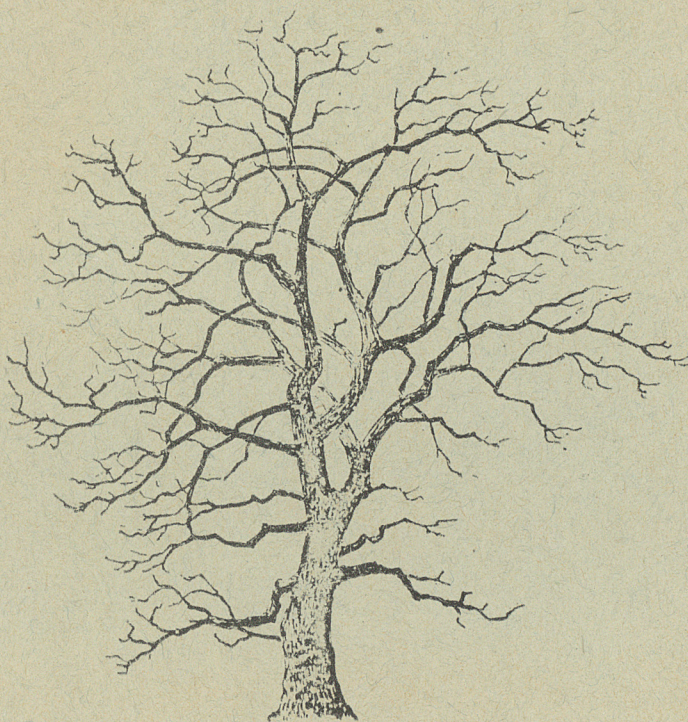

SZKOŁA GŁÓWNA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO
AKADEMIA ROLNICZA W WARSZAWIE
INSTYTUT UŻYTKOWANIA LASU I INŻYNIERII LEŚNEJ

PARK W NIZABITOWIE

Praca zbiorowa
wykonana pod kierunkiem Z. Laurowa

WARSZAWA 1977

1294
H621

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

Nr inw. 1294

Nr inw. 1294 dep.
BIBLIOTEKA
Zarządu Ochrony i Konserwacji Zesp. Pałac.-Ogród.
Muzeum Narodowego w Warszawie
ul. Szwoleżerów Nr 9, tel. 29-67-78

ANALIZA I OCENA WARTOŚCI ZABYTEKOWYCH ZAŁOŻEŃ ZIELENI

Park, ogród, aleja, zieleni towarzysząca		Nazwa: <i>NIEZABITOIV</i>
Rodzaj	klasztorny, zamkowy,	Adres: <i>gm. Poniatowa</i>
parku / ogrodu:	pałacowy, dworski, miejski	Województwo: <i>lubelskie</i>
Czas powstania:	<i>XIX w.</i>	Użytkownicy: <i>Spółdzielnia Ogród</i>
Forma stylowa:	<i>Krajobrazowy</i>	
Wielkość:	<i>3,0 ha</i>	

K R Y T E R I A

		0	1	2	3
		zły	mierny	dob.	b.dob.
A	I. Stopień przetwarzania elementów dawnego układu przestrzennego				
	1. Osie i ciągi kompozycji /relacja z architekturą/	+			
	2. Układ dróg	+			
	3. Stopień przetwarzania starodrzewia		+		
	4. Układ wodny i pierw. ukształt. terenu			+	
	5. Zachowanie dawnych elementów architektury i małej architektury		+		
	II. Wartość układu przestrzennego				
	1. Jednorodność stylu całego układu lub wysoka czytelność nawarstwień stylowych		+		
	2. Wartość historyczna układu /dawność/		+		
	3. Wartość obiektów architektury	+			
	4. Reprezentatywność lub unikalność w skali regionu lub kraju		+		
	5. Wartości krajobrazowe i estetyczne			+	
	III. Wartości tradycji historycznej /w sensie potencjalnych walorów turystycznych/				
	1. Związek obiektu z postaciami lub wydarzeniami historycznymi	+			
	Wartości zabytkowe ogółem			9	

	B I. Wartości przyrodnicze i ekologiczne				
	1. Rzadkie gatunki drzew i krzewów	+			
	2. Drzewa o charakterze pomników przyrody			+	
	3. Intensywność zadrzewienia		+		
	4. Stan zdrowotny drzewostanu			+	
	5. Znaczenie ekologiczne			6	
	Wartości przyrodnicze ogółem			15	

	Ogólna ocena obiektu				

Analizę sporządził:

Data:

Uwaga dotycząca koniecznej doraźnej interwencji w zakresie zmiany sposobu użytkowania obiektu oraz działań konserwatorskich w odniesieniu do zadrzewienia i obiektów architektonicznych - podać na odwrocie karty!

*zaleca się nie dokonywać do psami. jęz. grabu (φ 80 cm);
 Lepota brzozy (φ 125 cm). Granie odn. Konserwatorzy*

RECENZJA EWIDENCJI PARKU

Nazwa parku - adres d.park dworski w Niezabitowie woj.lubelskie

Auter ewidencji praca zbiorowa pod kier.Z.Laurow Rok opracowania 1977

Czy ewidencja wykonana jest zgodnie z instrukcją tak

Czy jest kompletna tak

Analiza historyczna brak jakichkolwiek informac-ji na temat okresu powstania założenia parkowego względnie budowy dworu.

Wykorzystanie źródeł w zbyt małym stopniu uwzględniono chyba informacje miejscowej ludności.

Analiza układu przestrzennego wobec ogromnej dewasta-cji obiektu i braku dawnych planów dość ograniczona.

Inwentaryzacja roślin szczegółowa .

Analiza stopnia zachowania odzwierciedla jasno stan istniejący

Wnioski autorów ewidencji należałoby uzupełnić postulatem dotyczącym wyznaczenia stałego opiekuna pa-ruku ora-z zobowiązać go do opracowania projektu zagospoda-rowania, a następnie jego realizacji.

Dokumentacja fotograficzna wystarczająca

Ocena planu parku brak ściszej granicy ochrony konserwatorskiej w części północnej/nie wydaje się celowe włączenie nowog-o podwórza/, należałoby zaproponować granicę ochrony ekologicznej

Ogólna ocena ewidencji stanowi wy-tyczne dalszego działania oraz daje obraz obiektu.

Konkluzja: ewidencja wykonana jest poprawnie i może być przyjęta;

Ewidencja wymaga poprawek w części

Ewidencja nie może być przyjęta z powodu:

Miejscowość i data Ka Zimierz Dolny 9.11.78

Recenzent [signature]

SZKOŁA GŁÓWNA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO
AKADEMIA ROLNICZA W WARSZAWIE
INSTYTUT UŻYTKOWANIA LASU I INŻYNIERII LEŚNEJ.

PARK W NIEZABITOWIE

Praca zbiorowa
wykonana pod kierunkiem Z. Laurowa

Rodzaj dokumentacji	Katalog parków woj. . lubelskiego gmina tom	
Autorzy opracowania	Doc. dr Zbigniew Laurow, dr inż. Piotr Paschalis, mgr inż. Zofia Łotocka, mgr Zofia Zakrzewska	
Konsultanci	Prof. dr hab. Edward Kamiński	
Zlecniodawca	Urząd Wojewódzki w Lublinie Wydział Kultury i Sztuki Umowa z dnia 7 maja 1977 r.	
Rok opracowania	1977	
Miejsce przechowywania opracowania	Instytut Użytkowania Lasu i Inżynierii Leśnej SGGW-AR	Nr inw.

WARSZAWA 1977

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTEKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

Nr inw. 1294

1	<u>Adres</u>	Miejscowość (dzielnica, ulica, nr posesji) NIEZABITÓW	Gmina Poniatowa	Województwo lubelskie
2	<u>Nazwa parku</u>	aktualna: nie ma	dawna: nieznana	
3	<u>Rodzaj parku i stan jego zachowania</u>	Dworski, nieliczne fragmenty układu przestrzennego, zachowana część drzewostanu		
4	<u>Czas powstania i najważniejsze fazy przekształceń</u>	przypuszczalnie k. XIX w.		Autor: nieznany
5	<u>Powierzchnia parku</u>	Ogółem w ha 3 ha	w tym wód w ha 0,25 ha	<u>Istniejące budynki</u> 1) o wartościach zabytkowych: drewniany dwór, murowany młyn
6	<u>Nr i data rejestru parku - ogrodu</u>	<u>Opinia Komisji Konserwat.</u>		2) inne: budynki gospodarcze.
7	<u>Użytkownicy obiektu</u>	Spółdzielnia Ogrodnicza w Niezabitowie		
8	<u>Istniejące dokumentacje (data i autor)</u>	1) pomiar sytuacyjno-wysokościowy: nie ma		2) inwentaryzacja zieleni: nie ma
	3) studium historyczne: nie ma	4) założenia techniczno-ekonomiczne: nie ma		5) dokumentacje (branżowe, techniczne) i ekspertyzy: nie ma
9	<u>Przeprowadzone remonty</u>	Budynków remont dworu	Parku	<u>Metrykę sporządził</u> dr inż. P.Paschalis <u>Data</u> czerwiec 1977

METRYCZKA PARKU - OGRODU

METODYKA BADAŃ

Badaniami objęto obszar zadrzewiony stanowiący otoczenie dawnych budynków dworskich i związanych z nim obiektów sakralnych; w zasadzie nie uwzględniono fragmentów powstałych po roku 1945.

Pierwszą czynnością w terenie było zebranie danych do metryczki parku, która opracowana została zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Kultury i Sztuki; metryczka umieszczona jest za stroną tytułową.

Przed przystąpieniem do analiz jakości technicznej drzew i krzewów oraz stanu parku, zebrano informacje związane z przeszłością obiektu. Taka kolejność prac ułatwiała późniejszą identyfikację stanu faktycznego z dawnym układem przestrzennym, a tym samym umożliwiała przeprowadzenie próby odczytania dawnych założeń kompozycji parku. Do analiz historycznych wykorzystano następujące materiały źródłowe:

1. Materiały Biura Badań i Dokumentacji Zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Sztuki w Lublinie.
2. Materiały Ośrodka Dokumentacji Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki.
3. Materiały Pracowni Konserwacji Zabytków.
4. Materiały Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody.
5. Katalog Zabytków Sztuki.
6. Publikacje:
 - a/ G.Ciołek - Ogrody Polskie
 - b/ Plapis - Rejestr ogrodów /praca zbiorowa pod redakcją prof. Plapisa/
 - c/ Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego
 - d/ Mapa kwatermistrzowska i katastralna.

W opracowaniu były również wykorzystane przekazy ustne, głównie ludności miejscowej zatrudnionej dawniej na terenie badanego obiektu.

Na podstawie wymienionych źródeł zwracano uwagę na ewolucję układu przestrzennego parku, obejmującą następujące dane:

- 1/ czas powstania
- 2/ kolejne etapy kształtowania parku
- 3/ czasokres nawarstwień stylowych
- 4/ kolejność przekształceń przestrzennych z uwzględnieniem relacji architektura - ogród
- 5/ charakterystyka roślinności występującej w parku w różnych jego okresach rozwojowych
- 6/ informacje o kolejnych właścicielach /użytkownikach/ i ich wpływie na przemiany w parku
- 7/ informacje o wydarzeniach i postaciach historycznych z jakimi park był związany.

Szczupłość dostępnych informacji historycznych nie pozwoliła jednak na pełne odtworzenie dawnych przemian parku.

Podstawą do charakterystyki istniejącego stanu parku był jego plan wykonany wcześniej przez instytucje geodezyjne. W czasie prowadzenia prac terenowych ekipa badawcza przeprowadziła konfrontację istniejącej sytuacji ze szczegółami uprzednio naniesionymi na plan. W przypadku stwierdzenia rozbieżności nanoszono nową sytuację ustalając jej lokalizację drogą szacunku /bez pomiarów geodezyjnych/. Plan został wykonany zgodnie z wymaganiami Instrukcji D-II Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii pt.: "Znaki umowne i zasady opisywania map inżynieryjno-gospodarczych", Warszawa 1970.

Głównym zadaniem opracowania i prac terenowych było przeanalizowanie jakości technicznej zespołów drzew i krzewów rosnących na terenie parku. W tym celu ustalono przede wszystkim wykaz drzew i krzewów zawierający liczebność poszczególnych gatunków lub rzadziej, tylko rodzaj. Liczebność osobników gatunku lub rodzaju występującego masowo podawano w przybliżeniu.

W zasadzie równolegle z ustaleniem liczebności osobników poszczególnych gatunków analizowano również jakość techniczną drzew i krzewów. Pod tym pojęciem rozumiano stopień uszkodzenia drzewa przez grzyby /zgnilizny, mursze, dziuple/ lub owady, uszkodzenia mechaniczne, wystąpienie suchoczubów, suchych gałęzi i konarów oraz wystąpienie osobników obumierających i ob-

umarłych. Ważną informacją, ściśle związaną z jakością techniczną, był wiek drzewa wskazujący możliwość dalszego utrzymania drzew i krzewów w składzie zadrzewienia parku oraz pierśnica i wysokość drzew.

Analiza jakości technicznej była prowadzona bardziej dokładnie dla drzew niż dla krzewów, a dla tych pierwszych - szczególną uwagę zwracano na drzewa o charakterze pomnikowym.

Analizy historyczne, charakterystyka istniejącego stanu parku oraz badania jakości technicznej zadrzewień były podstawą do przeanalizowania stopnia zachowania układu zabytkowego parku. Przy analizach przede wszystkim brano pod uwagę następujące elementy.

1. Istniejące fragmenty parku pochodzące z lat ubiegłych, z okresu założenia parku lub jego przebudowy dokonanej zgodnie z zasadami prowadzenia parków

2. Ślady elementów zabytkowych w parku

3. Zgodność granic obecnych z pierwotnymi

4. Stopień zachowania starych budynków zabytkowych

5. Budynki i inne urządzenia powstałe po roku 1945

6. Budynki zabytkowe rozebrane po 1945 roku

7. Stan ogrodzenia parku

8. Stopień zmian kompozycji parku po roku 1945 oraz zmian jego wielkości

Ważnym elementem opracowania jest krótka analiza wartości krajobrazowej parku. W tej części opracowania zwracano uwagę na jego rolę w zadrzewieniach okolicy i wkomponowanie w krajobraz.

Przy prowadzonych analizach wykorzystano również fotografię czarno-białą; jest ona ważnym elementem dokumentacyjnym obrazu stanu parku. Na poszczególnych zdjęciach przedstawiono najbardziej charakterystyczne fragmenty parku, zarówno mające charakter zabytkowy jak i późniejsze nawarstwienia obce pierwotnym założeniom kompozycyjnym.

Opracowanie zostało zakończone wnioskami dotyczącymi:

a/ obecnej wartości zabytkowej parku,

b/ koniecznych zmian stanu parku i występujących w nim urządzeń w celu przywrócenia pierwotnego, zabytkowego charakteru parku,

c/ zakresu koniecznej renowacji parku,

- d/ zakresu ochrony kompozycji widokowej,
- e/ zakresu koniecznych prac w celu zapewnienia minimum bezpieczeństwa na terenie parku.

I. KRÓTKA ANALIZA HISTORYCZNA

W dostępnych źródłach nie odnaleziono informacji czyją własnością początkowo były dobra wsi Niezabitów. Wiadomo jedynie, że pierwszymi udokumentowanymi właścicielami wsi byli Bodzante herbu Wieniawa, a potem kolejno Jan Głowacz herbu Nowina i Mikołaj Kurek herbu Nieczuja.

W roku 1873 zostało przeprowadzone przymusowe wywłaszczenie i na publicznej licytacji dobra wsi Niezabitów nabyła w całości Felicja z Braunów Wiercińska. Następnie sprzedała je w 1880 r. Zelmanowi Manesewicz Zilberowi, który z kolei odsprzedał majątek w 1906 r. Zofii Wojciechowskiej Brzezińskiej. Rodzina ta administrowała majątkiem aż do wybuchu II-wojny światowej. W 1944 r. majątek przejął skarb państwa.

Obecnie teren parku, według danych Urzędu Geodezyjnego, jest traktowany jako nieużytek.

W dostępnych źródłach dawnych planów parku nie odnaleziono, a więc odtworzenie czasokresu nawarstwień stylowych nie było możliwe.

II. CHARAKTERYSTYKA STANU ISTNIEJĄCEGO

1. Obecny układ przestrzenny

Obecnym właścicielem parku są Zakłady Ogrodnicze w Niezabitowie. Park ma kształt prostokąta, a jego powierzchnia wynosi około 4 ha.

Od strony południowej otaczają go zabudowania wsi Niezabitów, od strony wschodniej i zachodniej - pola uprawne, a od północnej - zabudowania gospodarcze Spółdzielni Ogrodniczej. Teren parku właściwie nie jest ogrodzony. Pozostały jedynie fragmenty ogrodzenia z siatki drucianej w wielu miejscach poprzery-

wanej i zniszczonej.

W części centralnej parku znajduje się staw, przy czym spadek skarpy południowej jest większy niż północnej. Staw jest zamulony, płytki i służy jako wodopój pasącym się na terenie parku krowom i owcom. Pośrodku stawu jest wyspa z kilkoma drzewami. Do stawu są doprowadzone dwa bagniste rowy przecinające park z północnego wschodu na południowy zachód; w rowach tych obecnie nie ma przepływu wody.

Ze starych budynków zachował się jedynie dworek, położony przy północno wschodniej granicy parku; mieszczą się w nim biura Spółdzielni Ogrodniczej. Budynek jest w bardzo dobrym stanie technicznym /fot. 1/. Pozostałe budynki gospodarcze, usytuowane wzdłuż granic parku, zostały wybudowane kilkanaście lat temu.

Przez teren parku prowadzi wiele dróg i ścieżek wydeptanych i wyjeżdżonych przez miejscową ludność, bez zachowania jakiegoś regularnego układu. Doprowadziło to do zamienienia dawnych trawników w wydeptane klepisko.

Zieleń wysoka tworzy prawie wyłącznie aleje, z reguły jednogatunkowe /fot. 2 i 3/. Drzewa, które w dawnym parku nie wchodziły w skład zadrzewień alejowych, zachowały się sporadycznie.

2. Opis zespołów roślinnych

Na terenie parku, praktycznie rzecz biorąc, zachowały się jedynie drzewa. Wyjątkiem są cztery krzewy róży rosnące w części północnej parku. Najliczniejszym gatunkiem jest lipa drobnolistna /*Tilia cordata*/ i kasztanowiec biały /*Aesculus hippocastanum*/.

Biorąc pod uwagę wymiary drzew i ich pokrój, średni wiek drzew oceniono na około 80-100 lat, przy czym pojedyncze drzewa mogą być starsze. Przykładem jest dąb szypułkowy /oznaczony na szkicu lp. 75/, który może liczyć około 150 lat /fot. 4/. Wysokość drzew tego samego gatunku jest mało zróżnicowana i wynosi dla lipy /*Tilia cordata*/ około 22 m i dla kasztanowca /*Aesculus hippocastanum*/ około 18 m. Ogółem zinwentaryzowano 108 egz. lipy drobnolistnej, 54 egz. kasztanowca, 44 egz. topoli białej,

14 egz. jesionów, 4 egz. dęba szypułkowego, 3 egz. grochodrzewa, 3 egz. wierzby, 2 egz. dęba czerwonego, 2 egz. modrzewia europejskiego, 2 egz. głogu jednoszyjkowego oraz po jednym egzemplarzu lipy szerokolistnej, graba zwyczajnego, wiązu polnego, orzecha włoskiego, topoli osiki i świerka pospolitego.

Stan jakości technicznej wyżej wymienionych drzew jest niski. Dotyczy to głównie kasztanowców, z których około 40%, to egzemplarze uszkodzone lub nawet silnie uszkodzone. Najczęstszą wadą występującą u tego gatunku pod koniec dojrzałości biologicznej jest zgnilizna. Stare i grube lipy są również w znacznym stopniu uszkodzone przez zgniliznę /około 30%/ oraz posiadają liczne suche konary i gałęzie. W najlepszym stanie zachowały się jesiony i młodsze dęby. Najstarszy dąb - zaczyna powoli zamierać.

Poniżej przedstawiono szczegółowe zestawienie gatunków drzew i krzewów w parku w Niezabitowie.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pierśnica /cm/
1.	Lipa szerokolistna	Tilia platyphyllos	75
2.	Lipa drobnolistna	Tilia cordata	60
3.	Świerk pospolity	Picea excelsa	56
4.	Lipa drobnolistna	Tilia cordata	od 60 do 120
5.	Wierzba biała	Salix alba	60
6.	- " -	- " -	90
7.	- " -	- " -	70
8.	Topola osika	Populus tremula	46
9.	Dąb szypułkowy	Quercus robur	52
10.	Topola biała	Populus alba	120
11.	Kasztanowiec biały	Aesculus hippocastanum	ok.40
12.	Topola biała	Populus alba	50-60
13.	- " -	- " -	50-60
14.	Lipa drobnolistna	Tilia cordata	45-70
15.	- " -	- " -	od 60 do 120
16.	Jesion wyniosły	Fraxinus excelsior	53
17.	Wiąz polny	Ulmus carpinifolia	30
18.	Grochodrzew	Robinia pseudoacacia	od 30 do 40

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pierśnica /cm/
19.	Dąb szypułkowy	Quercus robur	55
20.	Kasztanowiec biały	Aesculus hippocastanum	65
21.	Topola biała	Populus alba	67
22.	Jesion wyniosły	Fraxinus excelsior	85
23.	- " -	- " -	78
24.	Lipa drobnolistna	Tilia cordata	50
25.	Kasztanowiec biały	Aesculus hippocastanum	40
26.	Topola biała	Populus alba	78
27.	- " -	- " -	78
28.	Kasztanowiec biały	Aesculus hippocastanum	56
29.	- " -	- " -	62
30.	- " -	- " -	47
31.	- " -	- " -	72
32.	- " -	- " -	53
33.	- " -	- " -	59
34.	- " -	- " -	59
35.	- " -	- " -	54
36.	Topola biała	Populus alba	105
37.	- " -	- " -	125
38.	Kasztanowiec biały	Aesculus hippocastanum	47
39.	- " -	- " -	62
40.	- " -	- " -	48
41.	- " -	- " -	59
42.	Topola biała	Populus alba	72
43.	- " -	- " -	72
44.	Kasztanowiec biały	Aesculus hippocastanum	44
45.	- " -	- " -	32
46.	- " -	- " -	41
47.	Lipa drobnolistna	Tilia cordata	40
48.	Jesion wyniosły	Fraxinus excelsior	66
49.	- " -	- " -	68
50.	- " -	- " -	65
51.	- " -	- " -	65
52.	Grab pospolity	Carpinus betulus	80

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Piersńnica /cm/
53.	Lipa drobnolistna	<i>Tilia cordata</i>	85
54.	- " -	- " -	47
55.	Topola biała	<i>Populus alba</i>	75
56.	Dąb szypułkowy	<i>Quercus robur</i>	55
57.	- " -	- " -	40
58.	Topola biała	<i>Populus alba</i>	od 65 do 105
59.	- " -	- " -	75
60.	Lipa drobnolistna	<i>Tilia cordata</i>	40-60
61.	Kasztanowiec biały	<i>Aesculus hippocastanum</i>	45-60
62.	Grochodrzew	<i>Robinia pseudoacacia</i>	40
63.	- " -	- " -	36
64.	Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	40
65.	Głóg jednoszyjkowy	<i>Crataegus monogyna</i>	8
66.	Grochodrzew	<i>Robinia pseudoacacia</i>	72
67.	Dąb szypułkowy	<i>Quercus robur</i>	75
68.	Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	62
69.	Kasztanowiec biały	<i>Aesculus hippocastanum</i>	40-50
70.	Dąb czerwony	<i>Quercus borealis</i>	56
71.	- " -	- " -	45
72.	Modrzew europejski	<i>Larix decidua</i>	50
73.	- " -	- " -	50
74.	Orzech włoski	<i>Juglans regia</i>	60
75.	Dąb szypułkowy	<i>Quercus robur</i>	130
76.	Kasztanowiec biały	<i>Aesculus hippocastanum</i>	50-60
77.	Lipa drobnolistna	<i>Tilia cordata</i>	60-70

W podanym zestawieniu pod lp. 75 wymieniony jest dąb szypułkowy, który powinien zostać uznany ze względu na swoje wymiary za pomnik przyrody.

3. Analiza stopnia zachowania układu zabytkowego

W dostępnych źródłach dawnych planów parku nie odnaleziono, a więc odtworzenie czasokresu nawarstwień stylowych jest rzeczą prawie niemożliwą. Do tego dochodzi również tak daleko posunięta dewastacja terenu, że pierwotne założenia ogrodowe pozostały w formie szczątkowej, a większość z nich uległa zatarciu.

Piękny staw, do którego doprowadzona była woda wąskim kanałem z małymi kaskadami uległ zamuleniu, a kanał zmienił się w bagnisty rów. Na północnym stoku był wybudowany w latach dwudziestych tzw. "Biały Domek", w którym właściciel urządził oraz utrzymywał szkołę podstawową dla dzieci ze wsi Niezabitów i okolicznych folwarków. Przed "Białym Domkiem" była założona duża różanka dochodząca do drewnianej altany stojącej kilkanaście metrów dalej w kierunku wschodnim. Po budynkach tych i różance obecnie nie ma śladu.

Zniszczeniu uległy także drzewa i krzewy rosnące na terenie parku pojedynczo i w kępach. Zachowały się jedynie drzewa w alejach, tworząc, mimo dużego zniszczenia parku, piękną kompozycję jego wnętrza.

Biorąc pod uwagę wiek drzew i rozmieszczenie alei, wydaje się, że park był założony w stylu parku angielskiego, krajobrazowego.

4. Rola obiektu w krajobrazie

Jak wynika z załączonego szkicu, istniejący park w Niezabitowie jest otoczony z trzech stron polami uprawnymi, a od południa - zabudowaniami wsi. Jest on jedyną grupą wysokiej zieleni na znacznym obszarze pozbawionym lasów, przerywając tym samym monotonię okolicy. Jednocześnie jest doskonale wkomponowany w otaczający teren, tworząc z nim integralną całość.

III. WNIOSKI

Mimo znacznego zdewastowania park w Niezabitowie nadal zachowuje wiele ze swych wartości, i z tego powodu powinien podlegać ochronie konserwatorskiej.

W związku z tym do najpilniejszych prac należy zaliczyć:

1. Zlikwidowanie wypasu bydła i owiec na terenie parku.
2. Cały teren parku powinien zostać trwale ogrodzony, a nadmierna ilość dróg i ścieżek powinna ulec likwidacji.
3. Oczyszczenie stawu z równoczesną renowacją rowów doprowadzających i odprowadzających wodę.
4. Przeprowadzenie fachowej konserwacji drzew.

Fot. 1. Drewniany dwór
(P.Paschalis - czerwiec 1977)

Fot. 2. Fragment alei kasztanowej
(P.Paschalis - czerwiec 1977)

Fot. 3. Fragment alei lipowej
(P.Paschalis - czerwiec 1977)

Fot. 4. Najstarszy dąb rosnący przy młynie
(P.Paschalis - czerwiec 1977)

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżarów 9 tel. 621 62 41 w. 244
Woj. jmn. 1294

Park w Niezabitowie

Skala 1:1000

Wykonanie
Instytut Użytkowania Lasu
i Inżynierii Leśnej
ul. Rakowiecka 26/30
02-528 Warszawa
Stan na dzień: czerwiec 1977r.

LEGENDA:

- A - DWÓR DREWNIANY - OBECNIE BIURA ZAKŁADU OGRODNICZEGO W NIEZABITOWIE
- B - MIEJSCE PO ALTANIE
- C - MIEJSCE PO BUDYNKU T.ZW. BIAŁYM DOMKU W KTÓRYM MIEŚCIŁA SIĘ SZKOŁA PRZED WOJNĄ
- D - BUDYNEK GOSPODARCZY
- E - GRUPA 4 KRZAKÓW RÓŻY - POZOSTAŁOŚĆ PO DUŻYM SKUPISKU RÓŻ Z OKRESU PRZEDWOJENNEGO